

שבת פרשת כי תצא

י"ד אלול תשפ"ב

גיליון מס' 34
מומלץ להדפיס את העלון לקראת שבת

ראש הישיבה

נקודה מתוך "לחיות עם פרשת השבוע"

את העתיד. "בזכות נשים צדקניות נגאלו ישראל" (ילקוט שמעוני, תהלים ס"ח) - הגבר מסוגל לפרוש מן האישה בשל כל מיני קשיים וצרכים של ההווה, אך הנשים רואות את העתיד ויוצרות אותו בכך שהן אינן מוותרות על תפקידן להוליד ילדים גם בתקופות ובתנאים קשים. כך היה אצל נשות עם ישראל באותו דור, ובפרט אצל מרים ששכנעה את אביה עמרם לחזור ליוכבד ומכך הגיע משה רבנו לעולם. הנשים עוררו את הגברים לבנות את עתיד האומה, לעומת הגברים שלוקחים את כליהם ובונים את יישובו של עולם בהווה.

בביטוי המיוחד "שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך", ישנן שתי תנועות נפשיות - שליחות ולקייחה. האם אתה שליח בעולם ובונה את עתידו מתוך ההבנה העמוקה שיש בורא לעולם ויש תפקיד וייעוד לבריאה, או שאדם בא לעולם כדי לקחת ממנו את מה שיש לעולם להציע.

אדם הראשון לא רק גורש מגן עדן, אלא גם נשלח מגן עדן, והשליחות הזו תפקידה להביא את העולם ליעד מסוים. גם שילוח עבדים נקרא כך בשל אותה חירות ששילוח זה מסמל, וכך גם המשיח ואלהיו הנביא נשלחים, שכן הם מבטאים את ההגעה לייעוד של הבריאה.

מופיע בספרים הפנימיים שהביטוי "והאם רובצת על האפרוחים" אומר שהאם לא עושה את תפקידה, אלא יורדת ממדרגתה העליונה והופכת לחלק מעולמם של הבנים.

התורה מצוה אותנו לא לקחת את האם על הבנים כי זו הצורה שבה האם לא עושה את תפקידה השלם. אלא אנו נדרשים "שלח תשלח את האם" - לבנות את העתיד, "ואת הבנים תיקח לך" - לבנין ההווה.

לכן מצוה זו נקראת בשם "שילוח". עלינו להבין שאנו נמצאים "בדרך", ותפקידנו לא רק לשרוד את ההווה, אלא להסתכל על העתיד ולבנות אותו. אמנם "בדרך - בשעת טרופכם", אך צריך בכל זאת להיזהר מנפילות ולהבין שאנו בדרך לגאולה ונדרש מאיתנו להיות בשליחות לבנין העתיד הגדול. באנו לתת ולא רק לקחת ולקבל מהעולם, נשלחנו לעולם ועלינו להבין מהי אותה שליחות ומהי הנתינה שאנו צריכים לתת באותה שליחות שלשמה אנו כאן.

מתוך השיעור שהועבר ביום רביעי י"א אלול תשפ"ב.
השיעור המלא יעלה לאתר הישיבה בקרוב.

ההקשר של מצות "שילוח הקן" בתוך פסוקי הפרשה דורש התבוננות:

"כִּי יִקְרָא קוֹן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ בְּדֶרֶךְ בְּכָל עֵץ אוּ עַל הָאָרֶץ אֶפְרוֹחִים אוּ בָיִצִים וְהָאִם רֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרוֹחִים אוּ עַל הַבָּיִצִים לֹא תִקַּח הָאִם עַל הַבָּיִצִים. שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאִם וְאֶת הַבָּיִצִים תִּקַּח לָךְ לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהָאֶרֶץ יָמִים" (דברים כב, ו-ז).

ישנן כמה פרשיות נוספות שמוזכרת בהן המילה "בדרך", זכירת מרים וזכירת עמלק, ואף פסוק הקרוב לפרשיית שילוח הקן: "לֹא תִקַּח אֶת חֵמֹר אֶחָד אוּ שׁוֹרוֹ נִפְלִים בְּדֶרֶךְ וְהִתְעַלְמַתְּ מֵהֶם הֵקֵם תִּקִּים עִמּוֹ" (דברים כב, ד).

אך בין פסוק זה למצות שילוח הקן ישנו פסוק שיש להבין מדוע התורה הצמידה אותו לענין שילוח הקן: "לֹא יִהְיֶה כְּלִי גִבֹר עַל אִשָּׁה וְלֹא יִלְבַּשׁ גִּבֹר שְׂמֶלֶת אִשָּׁה כִּי תוֹעֵבֶת ה' אֶל-לְהִידֵּךְ כָּל עֹשֶׂה אֵלֶּה" (דברים כב, ה).

יש לדייק בפסוק זה את ההבדל בין "לא יהיה כלי גבר" לבין "לא ילבש שמלת אישה". נראה שהביטוי "כלי גבר" מלמדנו שלא מדובר רק בעניין הלבוש, אלא מדובר בציווי שלא יהיה חילוף תפקידים בין האיש לבין האישה. אישי ולא אישה יש ייעוד שונה. ועל הייעוד עצמו, במיוחד של האם - של האישה, ניתן ללמוד בפרשיית "שלח תשלח את האם". חוה נקראה "אם כל חי", האישה נשלחה לעולם בתפקיד של בניית העתיד האנושי.

המדרש על מצות "שילוח הקן" אומר (דברים רבה ו, ז):

"דבר אחר: 'שְׁלַח תְּשַׁלַּח', רבנן אמרי אם שלחת מצות הקן את זוכה לשלח עבד עברי מנין שנאמר: (דברים טו, יג) 'וכי תשלחנו חפשי מעמך'.

דבר אחר: מהו 'שְׁלַח תְּשַׁלַּח את האם', אם קיימת מצוה זו את ממהר לבוא מלך המשיח שכתוב בו שילוח מנין שנאמר (ישעיהו לב, כ): 'משלחי רגל השור והחמור'.

דבר אחר: אמר ר' תנחומא אם קיימת המצוה הזאת אתה ממהר את אליהו הנביא ז"ל שיבוא שכתוב בו שילוח שנאמר (מלאכי ג, כג): 'הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא' והוא יבא וינחם אתכם מנין שנאמר (שם כד): 'והשיב לב אבות על בנים'."

המדרש קושר את שילוח הקן לבנין העתיד. חז"ל קוראים לספירת הבינה, המכונה "אימא" בשם "עלמא דאתי", שכן האם היא מביאה

פינת הילדים

חסינות חיפוש כפרשה וברשי"י

(לאחר מציאת המושג בקשו בשולחן שבת מאבאמא להרחיב על המושג שמצאתם)

חוצים כחצוה הכא...

3. על מה באה הצרעת?

2. מה המצב של עם ישראל "בדרך"?

1. באיזה מקרה לא נכון לעזור לאדם שמשא חמורו נפל בדרך?

"צרעת זורחת בעור הבשר מבחוץ, שההתגלות החיצונית לא תהיה מתאימה לערך השלמות הנשמית הפנימית. והדברים מתאימים כלפי ישראל, שלעולם אור הקדש של האמונה האלוקית באור טהרתה גנוה הוא בנשמתם פנימה, גם בעת אשר תכונת החיים בחיצוניותם היא מראה ככה שעל זה נאמר 'אל תראוני...'"

(הרב אברהם יצחק הכהן קוק, "עין אי"ה", על מסכת שבת דף צז ע"א)

חזון ישיבת מעלות

מי שהיה בשנים האחרונות בישיבת מעלות יכול היה לראות שבכניסה להיכל הישיבה מוצב שלט עם "חזון הישיבה". לכבוד תחילת השנה החדשה אנו רוצים להציג לפניכם את חזון הישיבה ואת תהליך כתיבתו. נשמח שבשולחן שבת תחשבו יחד כמשפחה האם והיכן פוגש חזון זה את חייכם.

תהליך כתיבת החזון התחיל בוועדה מצומצמת שניסחה את החזון. לאחר מכן ישבו הר"מים לדיון והעירו את הערותיהם, הוסיפו דייקו. בהמשך הועדה יישובה עם האברכים, ועם כלל תלמידי הישיבה בשולחנות עגולים, ועלו עוד דיוקים ודברים נוספים. החזון נשלח גם למספר בוגרים כדי לשמוע עוד הארות, ולבסוף אף הועבר לבדיקתו של אבשלום קור לדיוק לשוני אחרון. מתהליך זה נולד נוסח החזון כפי שהוא לפנינו:

יעד הישיבה לגדל ולקדש שמו יתברך לאור תורת ארץ ישראל

הישיבה תנחיל לצבור התלמידים ולבאים בשעריה את הצורך החיוני לעסוק בעבודת המידות, בבניית השקפת עולם אמונית, בעבודת ה' וביצירת קשר קבוע ועוצמתי לתורה ולמצוותיה. כל אלו ייעשו בישיבה, עם בניית רצון, אחריות וכלים לחיים בדרך זו, לאורך ימים ושנים טובות.

מהישיבה תופיע תורה גדולה, הקשובה לדור, ויונקת מאוירא דארץ ישראל ומנשמת התורה. דרכה של הישיבה תצמיח "תלמידי חכמים שבארץ ישראל, המנעימים זה לזה".

ישיבה תהיה שותפה באחריות לכלל האומה, ותיטע אותה בלב תלמידיה. אחריות זו כוללת נשיאה בעול עם הציבור, בכל אורחות החיים, בלימוד תורה ובשירות הצבאי, וחשיפת ערכי אהבת האומה, ארצה ותורה, השוכנים בלב הציבור.

צילום: רונן אבידן

צילום: יואל כהן

צילום: יואב נקרי

צילומים: הרב אהרן אנגלמן

פניני הדף היומי | כתובות ס"ב-ס"ג ראש הישיבה

בדפים ס"ב-ס"ג ישנם סיפורים רבים על נישואין, ובתוכם סיפורו של רבי עקיבא, וכן נישואי בתו של רבי עקיבא לבן עזאי. כדי להשלים את התמונה, נביא את דברי המדרש (מדרש תהלים, נט): "דבר אחר, זה שאמר הכתוב (משלי יח, כב) 'מצא אשה מצא טוב'. וכאן אתה אומר, (קהלת ז, כו) 'ומוצא אני מר ממות את האשה...'. מעשה בבנו של רבי עקיבא שנשא אשה. מה עשה, כיון שנכנסה אצלו, היה עומד כל הלילה וקורא בתורה. אמר לה, סב בוצינא ואנהרין לי. והות סבת ליה כל ליליא, והות קיימא ומנהרא. והיא הוות פתחא ספרא וגליא מריש לסיפיה, ומנהרא קמיה עד דמטי צפרא. בצפרא קריב ליה רבי עקיבא לגביה, אמר ליה, 'מצא או מוצא'. אמר ליה, 'מצא'." הוי, (שם) 'מצא אשה מצא טוב'."

הדברים מזכירים כמובן את הגמרא בברכות (ח' ע"א): "במערבא כי נסיב אינש אתתא אמרי ליה הכי: 'מצא או מוצא', 'מצא' דכתיב 'מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה', 'מוצא' דכתיב 'ומוצא אני מר ממות את האשה וגו'."

לכאורה דבר זה תמוה. וכי שואלים אדם לאחר חתונתו האם אשתו היא אשה טובה או רעה? נראה שהכוונה היא שזה תלוי באדם. האם אתה רוצה למצוא את אשתך כדבר טוב, או שאתה בוחר לראות אותה כדבר מרממות. זה תלוי בך. האם אתה "מצא" - רוצה להמשיך את העבר אל העתיד, ולבנות עם אשתך חוליה נוספת בשרשרת, ואז זה דבר טוב ומשובח, או שאתה "מוצא" - רואה רק את ההווה, את מה שאתה מרוויח ומקבל מהענין, ואז זה עלול להפוך את הנישואין לדבר מרממות. שזנכה למצוא אך טוב וחסד.

הכנה לשנה החדשה - מפרשת השבוע / הרב תמיר כהן

בענין בן סורר ומורה נשאלת השאלה: האם אין דרך של תשובה? אמנם הצבנו תנאים חיצוניים המגבילים את יישומו של דין בן סורר ומורה, אך מדוע התורה מתייאשת מראש מן האפשרות של חזרת הבן בתשובה? אמנם מלקים אותו תחילה בפני דין של שלושה, אך למה לא לתת סיכוי משמעותי יותר?

אומר ה"שם משמאל" שאצל בן סורר ומורה הכל רקוב מן השורש. אם מיד בשלושת החודשים לאחר חיובו במצוות הוא סורר ומורה, אזי ניכר שראשיתו משוחתת ואין סיכוי לתשובה. בחיי האדם ישנן נפילות שניתן לעלות מתוכן, אך אם הראשית מקולקלת, אין סיכוי לתיקון. מכאן מציב ה"שם משמאל" הדרכה לנער שנכנס למצוות, שיהיה במיוחד בתקופה הסמוכה לכך ללכת בדרך ה', וכך יקבע בנפשו את המגמה החיובית. וכן החתן והכלה שנעשים כבריה חדשה יקפידו שנה תמימה להיות "נקיים לביתם", בלא חטא. וכל אדם יקפיד במיוחד בראשית השנה: ראש השנה, יום כיפור וסוכות, ותקופה זאת תשפיע על כל השנה.

מתוך אתר ישיבת מעלות פרשת "כי תצא".

